

Väljaandja:	Riigikogu
Akti liik:	seadus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	01.01.2011
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	30.06.2014
Avaldamismärge:	RT I, 23.12.2010, 24

Geneetiliselt muundatud organismide keskkonda viimise seadus¹

Vastu võetud 14.04.2004
RT I 2004, 30, 209
jõustumine 01.05.2004

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
07.12.2006	RT I 2006, 58, 439	01.01.2007
11.01.2007	RT I 2007, 6, 32	01.02.2007
14.02.2007	RT I 2007, 22, 114	01.07.2007
18.12.2008	RT I 2009, 3, 15	01.02.2009
10.06.2009	RT I 2009, 34, 224	01.01.2010
22.04.2010	RT I 2010, 22, 108	01.01.2011 jõustub päeval, mis on kindlaks määratud Euroopa Liidu Nõukogu otsuses Eesti Vabariigi suhtes kehtestatud erandi kehtetuks tunnistamise kohta Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 140 lõikes 2 sätestatud alusel, Euroopa Liidu Nõukogu 13.07.2010. a otsus Nr 2010/416/EL (ELT L 196, 28.07.2010, lk 24–26).
13.10.2010	RT I, 08.11.2010, 1	18.11.2010, osaliselt 01.01.2011
08.12.2010	RT I, 17.12.2010, 19	01.01.2011

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Seaduse reguleerimisala

(1) Käesoleva seaduse eesmärk on:

- 1) ära hoida geneetiliselt muundatud organismide keskkonda viimisel või turustamisel võimalikke negatiivseid tagajärgi inimese tervisele ja keskkonnale ning tagada geenitehnoloogia turvaline kasutamine ja selle arendamine eetilisel vastuvõetaval viisil;
- 2) vältida geneetiliselt muundamata põllukultuuride ja geneetiliselt muundatud põllukultuuride segunemist ning geneetiliselt muundatud organismide ettekavatsemata esinemist teistes toodetes.
[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

(2) Käesolev seadus reguleerib:

- 1) geneetiliselt muundatud organismide keskkonda viimist;
- 2) geneetiliselt muundatud organismide või neid sisaldavate või nendest koosnevate toodete turustamist;
- 3) geneetiliselt muundatud põllukultuuri käitlemist.
[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

(3) Käesolevat seadust ei rakendata:

- 1) inimese geenide muundamisel geenitehnika abil;

2) selliste geneetilise muundamise menetluste või meetodite abil saadud organismide suhtes, mis on saadud mutageneesi abil, või selliste organismide rakkude, kaasa arvatud protoplastide liitmise teel, mis võivad vahetada geneetilist materjali ka traditsiooniliste aretusmeetodite abil;

[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

3) inimese ravimite suhtes, mis sisaldavad geneetiliselt muundatud organisme või koosnevad neist ning mille kasutamist reguleerivad teised õigusaktid;

4) geneetiliselt muundatud organismide, kaasa arvatud mikroorganismide kasutamisel suletud tingimustes;

5) geneetiliselt muundatud organismide vedude suhtes, mis toimuvad raudteel, maanteel, siseveekogul, merel või õhus;

[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

6) geneetiliselt muundatud põllukultuuri toimetamisel ühest riigist ümber laadimata läbi Eesti teise riiki;

[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

7) Euroopa Liidu turule lubatud geneetiliselt muundatud põllukultuuri nõuetekohaselt pakendatud seemne või paljundusmaterjali veol.

[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

(4) Käesoleva paragrahvi lõike 3 punktis 4 nimetatud juhul kohaldatakse käesoleva seaduse § 5 lõike 2 punkte 3–5.

(5) [Kehtetu -RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

(6) Käesolevas seaduses sätestatud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi.

§ 2. Mõisted

(1) Organism on käesoleva seaduse tähenduses igasugune paljunemiseks või pärilikkustegurite ülekandmiseks võimeline iseseisev bioloogiline olemisvorm.

(2) Geneetiliselt muundatud organism on organism, mille pärilikkustegureid on muudetud viisil, mis ei ole looduslikul teel võimalik.

(3) [Kehtetu -RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

(4) Toode on käesoleva seaduse tähenduses geneetiliselt muundatud organisme sisaldav või neist koosnev saadus.

(5) Õnnetusjuhtum on käesoleva seaduse tähenduses geneetiliselt muundatud organismide märkimisväärse ulatuses ja ettekatsemata keskkonda pääsemine, mis võib olla ohtlik inimese tervisele või keskkonnale.

(6) Geneetiliselt muundatud põllukultuuri käitlemine (edaspidi *käitlemine*) on käesoleva seaduse tähenduses Euroopa Liidu turustamisloa alusel geneetiliselt muundatud põllukultuuri kasvatamine, vedu või ladustamine.

[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

(7) Geneetiliselt muundatud põllukultuuri käitleja (edaspidi *käitleja*) on geneetiliselt muundatud põllukultuuride asukohtade ja käitlejate andmekogusse kantud füüsilisest isikust ettevõtja või juriidiline isik, kes käesoleva seaduse tähenduses kasvatab, veab või ladustab Euroopa Liidus turustamisloa alusel kasvatamiseks lubatud geneetiliselt muundatud põllukultuure.

[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

§ 3. Geneetiline muundamine

(1) Geneetiline muundamine leiab aset, kui kasutatakse vähemalt ühte järgmistest meetoditest:

1) rekombinantse nukleiinhappe tehnoloogiat, millega väljaspool organismi tekitatakse geneetilise materjali muundatud kombinatsioone, mis viiakse peremeesorganismi, kus neid looduslikult ei esine, kuid nad on võimelised jätkuvalt replitseeruma;

2) väljaspool organismi valmistatud päriliku materjali organismi viimist;

3) kahe või enama raku ühinemisega muundatud geneetilise materjaliga elusrakkude saamist viisil, mis looduses ei esine.

(2) Geneetiliseks muundamiseks ei loeta:

1) viljastamist väljaspool vanemorganismi;

2) konjugatsiooni, transduktsiooni, transformatsiooni või mõnda muud looduslikku protsessi;

3) indutseeritud polüploidust.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatu kehtib tingimusel, et ei kasutata rekombinantse DNA molekule või geneetiliselt muundatud organismi käesoleva paragrahvi lõike 1 punkti 1 tähenduses.

§ 4. Geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimine ning geneetiliselt muundatud organismi ja toote turustamine

(1) Geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimine on geneetiliselt muundatud organismide või nende kombinatsiooni suletud ruumist väljaviimine või hoidmine muul eesmärgil kui turustamine tema kontrollimatut levikut vältivate abinõude rakendamiseta.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud abinõu on füüsiline tõke või füüsiline tõke kombineeritult keemilise või bioloogilise tõkkega, mis välistab geneetiliselt muundatud organismi kokkupuute teiste organismidega või keskkonda pääsemise.

(3) Geneetiliselt muundatud organismi või toote turustamine on sellise organismi või toote kolmandale isikule tasuta eest või tasuta kättesaadavaks tegemine.

(4) Turustamiseks ei loeta:

1) geneetiliselt muundatud mikroorganismide, kaasa arvatud kultuurikogude kättesaadavaks tegemist toimingutes, mida reguleeritakse nõukogu direktiiviga 90/219/EMÜ geneetiliselt muundatud mikroorganismide isoleeritud kasutamise kohta (EÜT L 117, 8.5.1990, lk 1–14);

2) käesoleva lõike punktis 1 nimetatud geneetiliselt muundatud mikroorganismide kättesaadavaks tegemist ainult sellisteks toiminguteks, mille korral kasutatakse asjakohaseid ranged isoleerimisemeetmeid elanikkonna ja keskkonnaga kokkupuudete piiramiseks ja kaitsuse kõrge taseme tekitamiseks;

3) geneetiliselt muundatud organismide kättesaadavaks tegemist, et neid kasutada ainult sellisel tahtlikul keskkonda viimisel, mis vastab Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2001/18/EÜ geneetiliselt muundatud organismide tahtliku keskkonda viimise kohta ja nõukogu direktiivi 90/220/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (EÜT L 106, 17.4.2001, lk 1–39) B-osas esitatud nõuetele.

[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

§ 5. Geenitehnoloogiakomisjon

(1) Geenitehnoloogiakomisjon moodustatakse Keskkonnaministeeriumi valitsemisalas ja tal on nõuandev funktsioon.

(2) Geenitehnoloogiakomisjoni ülesanne on:

1) nõustada valitsusasutusi geenitehnoloogia ja geneetiliselt muundatud organismi või toote keskkonnoahtlikkuse küsimustes;

2) nõustada geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimise loa ja geneetiliselt muundatud organismi või toote turustamisloa taotlejaid;

3) vaadata läbi geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimise ja geneetiliselt muundatud organismi või toote turustamise taotlused ning geneetiliselt muundatud mikroorganismide suletud keskkonnas kasutamise taotlused;

4) anda hinnang taotluses nimetatud geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimisele, geneetiliselt muundatud organismi või toote turustamisele või suletud keskkonnas kasutamisele;

5) nõustada Tööinspektsiooni geneetiliselt muundatud mikroorganismide suletud keskkonnas kasutamisega seotud küsimustes;

6) nõustada Põllumajandusministeeriumi geneetiliselt muundatud loomaga loomkatse läbiviimise küsimustes.

(3) Geenitehnoloogiakomisjoni koosseisu kehtestab Vabariigi Valitsus korraldusega, arvestades, et geenitehnoloogiakomisjoni moodustavad asjakohast akadeemilist kraadi omavad liikmed, kes esindavad mitmeid asjaomaseid teadussuundi. Geenitehnoloogiakomisjoni põhimääruse kinnitab Vabariigi Valitsus määrusega. Geenitehnoloogiakomisjoni põhimääruses määratakse komisjoni õigused, kohustused, töökord, otsuste tegemise kord, asjaajamise kord ja tasustamise kord.

[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

(4) Geenitehnoloogiakomisjoni koosseisu arvatakse:

1) kaks liiget keskkonnaministri ettepanekul;

2) üks liige majandus- ja kommunikatsiooniministri ettepanekul;

3) neli liiget põllumajandusministri ettepanekul. Nendest üks peab esindama põllukultuuride kasvatajaid ja üks põllukultuuride töötajaid;

[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

4) üks liige sotsiaalministri ettepanekul;

5) kaks liiget Tartu Ülikooli rektori ettepanekul;

6) üks liige Eesti Maaülikooli rektori ettepanekul;

[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

7) üks liige Tallinna Tehnikaülikooli rektori ettepanekul;

8) kolm liiget Teaduste Akadeemia presidendi ettepanekul;

9) kaks liiget keskkonnaorganisatsioonide ettepanekul.

[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

2. peatükk

GENEETILISELT MUUNDATUD ORGANISMI KESKKONDA VIIMINE

§ 6. Geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimine

(1) Geneetiliselt muundatud organismi tohib keskkonda viia keskkonnaministri kirjaliku loa (edaspidi *loa*) alusel. Loas sisalduvate andmete täpsustatud loetelu ja loa vormi kehtestab käesoleva seaduse § 12 lõikes 5 sätestatud lähtudes [keskkonnaminister määrusega](#).

(2) Geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viia sooviv isik esitab loa saamise taotluse Keskkonnaministeeriumile.
[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

(3) [Kehtetu -RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

(4) Luba on vaja, kui sellist organismi või toodet kavatakse keskkonda viia erineval eesmärgil, kui Euroopa Liidu liikmesriigis antud turustamisloas on märgitud.

§ 7. Geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimise taotlus

(1) Taotlus peab sisaldama:
[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

- 1) taotluse esitaja nime, tema isiku- või registrikoodi, aadressi ja kontaktandmeid;
 - 2) nende isikute nimesid ja väljaõpet, kes hakkavad tegelema geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimisega;
 - 3) keskkonda viidava geneetiliselt muundatud organismi nimetust ja iseloomustust;
 - 4) geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimise eesmärgi;
 - 5) geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimise kohta valla või linna täpsusega;
 - 6) geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimise viisi ja teda vastuvõtva keskkonna iseloomustust;
 - 7) geneetiliselt muundatud organismi ja teda vastuvõtva keskkonna oletatava vastastikuse mõju iseloomustust;
 - 8) keskkonnaseire kava;
 - 9) jäätmeäitluse iseloomustust;
 - 10) õnnetusjuhtumi korral rakendatava tegevusplaani ning kahjustuste likvideerimise meetodite ja abinõude kirjeldust;
 - 11) inimese tervisele ja keskkonnale avaldatava võimaliku mõju iseloomustust.
 - 12) riigilõivu tasumise kuupäeva.
- [RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

(2) Taotlusele lisatakse taotluse lühikokkuvõtte vastavalt EL Nõukogu otsusele 2002/813/EÜ, millega vastavalt Euroopa Parlamendi ja EL Nõukogu direktiivile 2001/18/EÜ kehtestatakse geneetiliselt muundatud organismide muul kui turuleviimise eesmärgil tahtliku keskkonda viimisega seotud teabe koondvorm (ELT L 280, 18.10.2002, lk 62–83).

(3) Taotlusele lisatakse geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimise riskianalüüs, milles hinnatakse geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimise võimalikke negatiivseid tagajärgi. Geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimise riskianalüüs peab käsitlema otsest, kaudset, vahetut, hilist, kumulatiivset ja pikaajalist mõju inimese tervisele ja keskkonnale ning sisaldama riski vähendamise kava.

(4) Taotluses esitatavate andmete täpsustatud loetelu, taotluse vormi, riskianalüüsi tegemise korra ja riskianalüüsis esitatavate andmete loetelu kehtestab käesoleva paragrahvi lõigetes 1–3 sätestatud nõuetest lähtudes keskkonnaminister määrusega. [Keskkonnaminister arvestab määruse kehtestamisel](#) Euroopa Komisjoni otsust 2002/623/EÜ, millega kehtestatakse juhised lisaks Euroopa Parlamendi ja EL Nõukogu geneetiliselt muundatud organismide tahtliku keskkonda viimise direktiivi 2001/18/EÜ, millega tunnistatakse kehtetuks EL Nõukogu direktiiv 90/220/EMÜ, lisale II (ELT L 200, 30.07.2002, lk 22–33).

(5) Keskkonnaministri eelneval nõusolekul tohib ühes taotluses esitada andmeid:
1) samas kohas keskkonda viimiseks määratud geneetiliselt muundatud organismide või nende kombinatsiooni kohta;
2) eri kohtades, kuid samal eesmärgil ja piiratud aja jooksul keskkonda viimiseks määratud geneetiliselt muundatud organismide või nende kombinatsiooni kohta.

(6) Kui taotluse esitaja on taotluses nimetatud geneetiliselt muundatud organismid või nende kombinatsiooni juba varem antud loa alusel keskkonda viinud, lisab ta taotlusele andmed keskkonda viimise tulemuste ja keskkonnale tekitatud mõju kohta.

(7) Teise isiku varem esitatud taotluse andmeid geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimise ja selle tulemuste kohta tohib taotluses kasutada selle isiku kirjalikul nõusolekul.

§ 8. Täiendav teavitamine

(1) Varem sama uurimuse osana esitatud sama geneetiliselt muundatud organismi või organismide kombinatsiooni järgmisel keskkonda viimisel esitatakse uus taotlus, milles võib viidata eelmises taotluses esitatud andmetele ja keskkonda viimise tulemustele.

(2) Loa taotleja või loa omaja on kohustatud viivitamata teavitama kirjalikult Keskkonnaministeeriumi, kui:

1) ta kavatseb geneetiliselt muundatud organismi või organismide kombinatsiooni viia keskkonda taotluses märgitust erineval viisil;

2) taotluse läbivaatamise ajal on teatavaks saanud geneetiliselt muundatud organismi või organismide kombinatsiooni keskkonda viimise võimaliku ohtlikkuse uued andmed;

[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

3) pärast loa saamist on teatavaks saanud geneetiliselt muundatud organismi või organismide kombinatsiooni keskkonda viimise võimaliku ohtlikkuse uued andmed.

[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

(3) Keskkonnaminister arvestab loa andmisel käesoleva paragrahvi lõike 2 punktides 1 ja 2 nimetatud teabega.

(4) Keskkonnaministeerium avalikustab käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 3 nimetatud teabe vähemalt ühes üleriigilise levikuga ajalehes. Keskkonnaministeeriumile esitatava ja avalikustatava teabe sisule esitatavad nõuded kehtestab keskkonnaminister määrusega.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud asjaolude ilmnemisel peab loa taotleja või loa omaja:

1) üle vaatama taotluses nimetatud meetmed ja vajaduse korral neid korrigeerima;

2) võtma kasutusele inimese tervise või keskkonna kaitseks vajalikud abinõud.

§ 9. Geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimise taotluse läbivaatamine

(1) Keskkonnaministeerium edastab nõuetekohase taotluse geenitehnoloogiakomisjonile ja teavitab sellest taotlejat kirjalikult. Keskkonnaministeerium edastab taotluse kokkuvõtte Euroopa Komisjonile, järgides EL Nõukogu otsuse 2002/813/EÜ nõudeid.

[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

(2) [Kehtetu -RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

(3) Taotluse läbivaatamisel geenitehnoloogiakomisjon:

1) kontrollib taotluse vastavust käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud nõuetele;

2) hindab geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimisega seotud riske, eriti võimalikke kahjulikke mõjusid inimese tervisele ja keskkonnale, mis võivad ilmned a otseselt või kaudselt geenide ülekandmisel geneetiliselt muundatud organismidelt teistele organismidele;

3) nõuab vajaduse korral teavet valitsus-, riigi- või teadusasutustelt;

4) teeb või tellib vajaduse korral katseid või analüüse taotluses esitatud andmete kontrollimiseks;

5) teavitab kohaliku omavalitsuse organit ja Keskkonnaametit geneetiliselt muundatud organismi kavandatava keskkonda viimise asukohast;

[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

6) nõuab vajadusel taotluse esitajalt täiendava asjakohase teabe esitamist, põhjendades seda nõuet.

(4) Andmete kontrollimiseks tehtavate katsete või vaatluste põhjendatud kulud kannab taotluse esitaja enne katsete või vaatluste tegemist. Katsete või vaatluste kulud kannab taotluse esitaja ka siis, kui luba ei anta käesoleva seaduse § 12 lõikes 4 nimetatud põhjusel.

[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

(5) [Kehtetu -RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

§ 10. Taotluse ja loa avalikustamine

(1) Keskkonnaministeerium teatab loa andmise menetluse alustamisest ja loa andmisest ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ja vähemalt ühes üleriigilises levikuga ajalehes seitsme päeva jooksul taotluse saamisest või loa andmisest arvates loa taotleja kulul.

[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

(2) Teade peab sisaldama vähemalt:

1) loa taotleja nime, juriidilise isiku puhul tema registrikoodi ja aadressi ning kontaktandmeid;

2) taotluse või loa sisu kokkuvõtet;

3) geneetiliselt muundatud organismi nimetust ja keskkonda viimise kohta valla või linna täpsusega;

4) kohta, kus on võimalik tutvuda taotluse sisuga;

5) tähtaega, mille kestel on võimalik avaldada arvamust või teha ettepanekuid geneetiliselt muundatud organismi kavandatava keskkonda viimise kohta.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 5 nimetatud tähtaeg ei tohi olla lühem kui 30 päeva ega pikem kui 60 päeva.

(4) Keskkonnaminister vastab käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 5 nimetatud ettepanekule kirjalikult selle saamisest arvates kahe nädala jooksul, teatades põhjendatult, kas ettepanek on arvesse võetud või mitte.

§ 11. Geenitehnoloogiakomisjoni järeldus ja ettepanek

(1) Geenitehnoloogiakomisjon teeb 60 päeva jooksul pärast geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimise taotluse saamist ühe järgmistest kirjalikest järeldustest:

[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

1) geneetiliselt muundatud organismi kavandatav keskkonda viimine on kooskõlas käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuetega, ohutu inimese tervisele ja keskkonnale ega mõjuta negatiivselt ökosüsteemi arengut;

2) geneetiliselt muundatud organismi kavandatava keskkonda viimise ohutus inimese tervisele või keskkonnale ei ole piisavalt tõendatud ning see võib negatiivselt mõjutada ökosüsteemi arengut;

[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

3) geneetiliselt muundatud organismi kavandatav keskkonda viimine on kooskõlas käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuetega ning ohutu inimese tervisele ja keskkonnale, kui täidetakse järelduses seatud täiendavaid tingimusi.

(2) Geenitehnoloogiakomisjon teeb käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tähtaja jooksul keskkonnaministrile ettepaneku:

[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

1) anda luba, kui geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimine on kooskõlas käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuetega ning ohutu inimese tervisele ja keskkonnale;

2) keelduda loa andmisest, kui geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimine ei ole kooskõlas õigusaktide nõuetega või keskkonda viimise ohutus inimese tervisele või keskkonnale ei ole piisavalt tõendatud;

[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

3) anda luba ja seada sellega võimalikku ohtu välistavad täiendavad tingimused, kui taotlus on kooskõlas õigusaktide nõuetega.

[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

(3) Geenitehnoloogiakomisjon esitab keskkonnaministrile täiendavate tingimuste seadmise ettepaneku koos põhjendustega.

§ 12. Loa andmine, muutmine, kehtivuse peatamine ja kehtetuks tunnistamine

[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

(1) Loa andmisele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse avatud menetluse sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi. Loa muutmisele, kehtivuse peatamisele ja kehtetuks tunnistamisele avatud menetluse sätteid ei kohaldata.

[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

(2) Keskkonnaminister annab pärast geenitehnoloogiakomisjoni ettepaneku saamist, kuid mitte hiljem kui 90 päeva jooksul nõuetekohase taotluse esitamisest arvates loa või teatab taotluse esitajale loa andmisest keeldumisest, põhjendades seda kirjalikult. Loa maksimaalne võimalik kehtivusaeg on kümme aastat.

[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

(3) Kui geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimise taotlus on kooskõlas käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuetega, annab keskkonnaminister loa.

(4) Keskkonnaminister ei anna luba, kui:

1) geneetiliselt muundatud organismi ohutus inimese tervisele või keskkonnale ei ole piisavalt tõendatud;

[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

2) taotluses on esitatud valeandmeid;

3) geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimine ei ole kooskõlas õigusaktide nõuetega.

(5) Loale kantakse:

1) keskkonda viidava geneetiliselt muundatud organismi nimetus ja põhilised omadused;

2) geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viija nimi, tema registri- või isikukood, aadress ja kontaktandmed;

3) geneetiliselt muundatud organismi ohutuks keskkonda viimiseks minimaalselt vajalikud tingimused, sealhulgas käitlemise ja ladustamise nõuded;

4) geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimise koht;

5) keskkonnaseire ulatus ja nõuded ning keskkonnaseire tulemuste aruannete esitamise tähtajad;

6) loa kehtivusaeg.

[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

(6) Geneetiliselt muundatud organismi tohib keskkonda viia ainult loas seatud tingimustel. Loa alusel ei saa geneetiliselt muundatud organismi turustada.

(7) Keskkonnaminister peatab ajutiselt loa kehtivuse, kui pärast loa andmist on teatavaks saanud geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimisega seotud võimalikud ohud.
[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

(8) Loa kehtivuse ajutise peatamise ajal võib keskkonnaminister geenitehnoloogiakomisjoni ettepanekul ja loa omaja kulul tehtud riskianalüüsi põhjal muuta loa tingimusi või tunnistada loa kehtetuks.

(9) Keskkonnaminister tunnistab loa kehtetuks, kui:

- 1) loa taotluses on esitatud valeandmeid;
- 2) loa omaja ei täida loas seatud tingimusi;
- 3) geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimise ohutus inimese tervisele või keskkonnale ei ole piisavalt tõendatud;

[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

- 4) geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimine ei ole kooskõlas õigusaktide nõuetega.

(10) Keskkonnaminister muudab luba käesoleva seaduse § 8 lõike 5 punktis 1 sätestatud juhul.

[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

§ 13. Geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimise lihtsustatud kord

Geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimine lihtsustatud korras toimub vastavalt Euroopa Komisjoni otsusele 1994/730/EÜ, millega kehtestatakse geneetiliselt muundatud taimede tahtliku keskkonda viimise lihtsustatud kord (ELT L 292, 12.11.1994, lk 31–34).

§ 14. Geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimise tulemustest teavitamine

(1) Pärast geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimist esitab loa omaja Keskkonnaministeeriumile selle organismi keskkonnas toimimise keskkonnaseire aruande vastavalt Euroopa Komisjoni otsusele 2003/701/EÜ, millega kehtestatakse geneetiliselt muundatud kõrgemate taimede muul kui turustamise eesmärgil keskkonda viimise tulemuste esitamise vorm (ELT L 254, 08.10.2003, lk 21–28).

(2) Muude geneetiliselt muundatud organismide kui geneetiliselt muundatud kõrgemad taimed keskkonnaseire aruande sisu nõuded ja keskkonnaseire tulemustest teavitamise korra kehtestab vajaduse korral keskkonnaminister määrusega.

§ 15. Loa kehtivuse pikendamine

(1) Loa omaja peab esitama Keskkonnaministeeriumile taotluse loa kehtivuse pikendamiseks vähemalt üheksa kuud enne loa kehtivuse lõppemist.

(2) Loa kehtivuse pikendamiseks esitatakse kirjalik taotlus ning sellele lisatakse järgmised dokumendid ja andmed:

- 1) kehtiva loa ärakiri;
- 2) keskkonnaseire aruanne;
- 3) olemasolu korral uued andmed võimaliku ohu kohta, mida geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimine võib põhjustada inimese tervisele või keskkonnale;

[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

- 4) vajaduse korral ettepanek muuta või täiendada loa tingimusi.

(3) Loa kehtivuse pikendamise taotluse läbivaatamisele, avalikustamisele ja loa pikendamisele kohaldatakse käesoleva seaduse §-des 9–12 sätestatud ja § 6 lõike 1 alusel kehtestatud õigusakti nõudeid.

(4) Loa kehtivuse pikendamise menetlemise ajal võib loa omaja selle alusel jätkata geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimist kuni pikendamise kohta lõpliku otsuse tegemiseni.

[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

3. peatükk GENEETILISELT MUUNDATUD ORGANISMI JA TOOTE TURUSTAMINE

§ 16. Geneetiliselt muundatud organismi ja toote turustamine

(1) Geneetiliselt muundatud organismi või toodet tohib turustada keskkonnaministri kirjaliku loa (edaspidi *turustamisloa*) alusel. Turustamisloas sisalduvate andmete täpsustatud loetelu ja turustamisloa vormi kehtestab käesoleva seaduse § 22 lõikes 5 sätestatud lähtudes [keskkonnaminister määrusega](#).

(2) Geneetiliselt muundatud organismi või toodet turustada sooviv isik esitab turustamisloa saamise taotluse Keskkonnaministeeriumile.

[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

(3) Euroopa Liidu liikmesriigis antud turustamisloa alusel turustatud geneetiliselt muundatud organismi või toote Eesti Vabariigis turustamiseks turustamisluba ei ole vaja.

[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

(4) Turustamisluba on vaja, kui geneetiliselt muundatud organismi või toodet kavatsetakse turustada erineval eesmärgil, kui Euroopa Liidu liikmesriigis antud turustamisloas on märgitud.

§ 17. Turustamisloa taotlus

(1) Taotlus peab sisaldama:

[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

1) tootja või importija ja turustaja nime, tema isiku- või registrikoodi, aadressi ja kontaktandmeid;

[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

2) toote turustamise eesmärgi;

3) vajaduse korral toote turustamise geograafilist piirkonda;

4) toote nimetust ja tootes sisalduva geneetiliselt muundatud organismi nimetust ja iseloomustust;

5) toote kirjeldust ja kasutamistingimusi;

6) tootele sobiva keskkonna kirjeldust;

7) tootes sisalduva geneetiliselt muundatud organismi ja teda vastuvõtva keskkonna oletatava vastastikuse mõju iseloomustust;

8) toote kasutusvaldkonna nimetust ja kavandatud kasutusviisi kirjeldust;

9) toote säilitamise ja ladustamise tingimusi;

10) toote väärtarvituse korral kasutatavate abinõude loetelu;

11) tootega tehtud uuringute ja keskkonda viimise katsete tulemuste, sealhulgas inimese tervisele ja keskkonnale avaldatava mõju kirjeldust;

12) toote pakendamise ja märgistamise kavandit, sealhulgas vajaduse korral geneetiliselt muundatud organismi või toote keskkonda sattumist vältiva pakendamiseviisi tutvustust;

13) toodangu või toote impordi mahu prognoosi;

14) toote veo viiside ja tingimuste kirjeldust;

15) keskkonnaseire kava, mis on koostatud, arvestades EL Nõukogu otsuse 2002/811/EÜ nõudeid, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja EL Nõukogu geneetiliselt muundatud organismide tahtliku keskkonda viimise direktiiv 2001/18/EÜ ja millega tunnistatakse kehtetuks EL Nõukogu direktiivi 90/220/EMÜ lisa VII täiendavad juhised (ELT L 280, 18.10.2002, lk 27–36);

16) vajaduse korral jäätmekäitluse iseloomustust;

17) õnnetusjuhtumi korral rakendatava tegevusplaani ning kahjustuste likvideerimise meetodite ja abinõude iseloomustust;

18) [kehtetu -RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

19) taotluse lühikokkuvõtet vastavalt EL Nõukogu otsusele 2002/812/EÜ, millega vastavalt Euroopa Parlamendi ja EL Nõukogu direktiivile 2001/18/EÜ kehtestatakse geneetiliselt muundatud organismide toodetena või toodete koostises turuleviimisega seotud teabe koondvorm (ELT L 280, 18.10.2002, lk 37–61);

20) riigilõivu tasumise kuupäeva.

[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

(2) Taotlusele lisatakse geneetiliselt muundatud organismi või toote riskianalüüs vastavalt käesoleva seaduse § 7 lõikes 3 sätestatule.

(3) Taotluses esitatavate andmete täpsustatud loetelu, taotluse vormi, riskianalüüsi tegemise korra ja riskianalüüsis esitatavate andmete loetelu kehtestab käesoleva paragrahvi lõigetes 1–3 sätestatud nõuetest lähtudes [keskkonnaminister määrusega](#). Keskkonnaminister arvestab määruse kehtestamisel Euroopa Komisjoni otsust 2002/623/EÜ.

(4) Kui geneetiliselt muundatud organismi või toote turustamise ohutus inimese tervisele ja keskkonnale on teaduslike andmete või geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimise tulemuste põhjal tõendatud, ei pea geenitehnoloogiakomisjoni nõusolekul käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud andmeid esitama.

[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

(5) Kui taotluse esitaja on taotluses nimetatud geneetiliselt muundatud organismi või toote juba varem antud turustamisloa alusel turustanud või geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viinud, lisab ta taotlusele geneetiliselt muundatud organismi või toote turustamise tulemused ja keskkonnale avaldatud mõju andmed turustamise kohast sõltumata.

(6) Teise isiku varem esitatud taotluse andmeid geneetiliselt muundatud organismi või toote turustamise tulemuste kohta tohib taotluses kasutada selle isiku kirjalikul nõusolekul.

(7) Iga uue toote kohta, mis sisaldab sama geneetiliselt muundatud organismi ja on määratud eri viisil kasutamiseks, esitatakse eraldi taotlus.

§ 18. Geneetiliselt muundatud organismi ja toote turustamise taotluse läbivaatamine

(1) Keskkonnaministeerium edastab nõuetekohase taotluse geenitehnoloogiakomisjonile ja teavitab sellest taotlejat kirjalikult. Keskkonnaministeerium edastab taotluse kokkuvõtte Euroopa Komisjonile.
[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

(2) [Kehtetu -RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

(3) Taotluse läbivaatamisel geenitehnoloogiakomisjon:

- 1) kontrollib taotluse vastavust käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud nõuetele;
- 2) hindab toote ohutuse tagamiseks kavandatud abinõusid;
- 3) hindab võimalikke kahjulikke mõjusid inimese tervisele ja keskkonnale, mis võivad ilmneda otseselt või kaudselt geenide ülekandmisel geneetiliselt muundatud organismidelt teistele organismidele;
- 4) nõuab vajaduse korral teavet valitsus-, riigi- või teadusasutustelt;
- 5) teeb või tellib vajaduse korral katseid või analüüse taotluses esitatud andmete kontrollimiseks.

(4) Taotluse läbivaatamise eest tasutakse riigilõivu enne taotluse esitamist riigilõivuseaduses sätestatud määra järgi. Andmete kontrollimiseks tehtavate katsete või vaatluste põhjendatud kulud kannab taotluse esitaja enne katsete ja vaatluste tegemist. Katsete või vaatluste kulud kannab taotluse esitaja ka siis, kui turustamisluba ei anta käesoleva seaduse § 22 lõikes 4 nimetatud põhjustel.
[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

(5) [Kehtetu -RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

§ 19. Geneetiliselt muundatud organismi ja toote turustamise taotluse ja turustamisloa avalikustamine

Geneetiliselt muundatud organismi või toote turustamise taotluse ja turustamisloa avalikustamisele kohaldatakse käesoleva seaduse §-s 10 sätestatud.

§ 20. Geenitehnoloogiakomisjoni järelendus ja ettepanek

(1) Geenitehnoloogiakomisjon teeb ühe kirjaliku järelduse pärast geneetiliselt muundatud organismi või toote turustamisloa taotluse saamist vastavalt käesoleva seaduse § 11 lõikes 1 sätestatule.

(2) Geenitehnoloogiakomisjon teeb keskkonnaministrile ettepaneku vastavalt käesoleva seaduse § 11 lõikes 2 sätestatule.

(3) Geenitehnoloogiakomisjonil on õigus taotluse esitajalt nõuda täpsustavaid andmeid geneetiliselt muundatud organismi või toote turustamise kohta. Seda nõuet tuleb põhjendada.

(4) Geenitehnoloogiakomisjon esitab täiendavate tingimuste seadmise ettepaneku keskkonnaministrile koos põhjendustega.

(5) Geenitehnoloogiakomisjonil on õigus vajaduse korral anda hinnang Euroopa Liidu liikmesriigis esitatud turustamisloa taotluse kohta või põhjendatult nõuda taotluse kohta täiendavat teavet.

§ 21. Hindamisaruanne

(1) Keskkonnaminister koostab pärast geenitehnoloogiakomisjoni ettepaneku saamist, kuid mitte hiljem kui 90 päeva jooksul nõuetekohase taotluse saamisest arvates kirjaliku hindamisaruande, milles teeb esialgse otsuse turustamisloa andmise või andmisest keeldumise kohta. Hindamisaruandes tehtud esialgse otsuse alusel ei teki turustamisloa taotlejal õiguspärast ootust loa saamiseks.

(2) Kui hindamisaruandes tehakse esialgne otsus anda taotlejale turustamisluba, edastab Keskkonnaministeerium hindamisaruande viivitamata taotlejale ja Euroopa Komisjonile. Hindamisaruandele esitatavad nõuded [kehtestab keskkonnaminister määrusega](#).

(3) Kui hindamisaruandes tehakse esialgne otsus taotlejale turustamisloa andmisest keelduda, edastab Keskkonnaministeerium hindamisaruande Euroopa Komisjonile mitte varem kui 15 päeva pärast hindamisaruande saatmist taotlejale ning mitte hiljem kui 105 päeva pärast nõuetekohase taotluse kättesaamist.
[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

§ 22. Turustamisloa andmine

(1) Turustamisloa andmisele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse avatud menetluse sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi. Turustamisloa muutmisele ja kehtetuks tunnistamisele avatud menetluse sätteid ei kohaldata.

(2) Keskkonnaminister annab turustamisloa geneetiliselt muundatud organismi või toote turustamiseks või keeldub turustamisloa andmisest ja teavitab sellest taotlejat pärast hindamisaruande Euroopa Liidu võrdlusmenetlust. Hindamisaruande võrdlusmenetluse käigus kogub Euroopa Komisjon 60 päeva jooksul hindamisaruande esitamise arvates liikmesriikide ning avalikkuse märkused ja põhjendatud vastuväited, mille alusel otsustab keskkonnaminister 105 päeva jooksul hindamisaruande Euroopa Komisjonile esitamise arvates turustamisloa andmise või sellest keeldumise. Turustamisloa andmise tähtaja arvestamine peatub ajaks, kui keskkonnaminister on andnud taotlejale tähtaja täiendava teabe esitamiseks.
[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

(3) Turustamisloa maksimaalne kehtivusaeg on kümme aastat. Keskkonnaminister teavitab loa andmisest liikmesriike ja Euroopa Komisjoni 30 päeva jooksul.
[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

(4) Keskkonnaminister ei anna turustamisloa, kui:

- 1) geneetiliselt muundatud organismi või toote turustamine on ohtlik inimese tervisele või keskkonnale;
[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]
- 2) taotluses on esitatud valeandmeid;
- 3) geneetiliselt muundatud organismi või toote turustamine ei ole kooskõlas õigusaktide nõuetega.

(5) Turustamisloale kantakse:

- 1) toote ja selles sisalduva geneetiliselt muundatud organismi nimetus, põhilised omadused, identiteet ja ainuomane kood;
- 2) tingimused, mis tagavad toote ohutu kasutamise, sealhulgas käitlemise ja ladustamise;
- 3) loa omaniku nimi, isiku- või registrikoodid, aadressid ja kontaktandmed;
[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]
- 4) keskkonnakaitse eritingimused;
- 5) turustamisloa kehtivuse tähtaeg;
- 6) kontrollproovide andmise kohustus geenitehnoloogiakomisjoni nõudmise korral;
- 7) keskkonnaseire kava, arvestades EL Nõukogu otsust 2002/811/EÜ;
- 8) toote märgistamise nõuded.
[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

(6) Turustamisloa annab õiguse viia loale kantud geneetiliselt muundatud organismi või toodet keskkonda.

§ 23. Geneetiliselt muundatud organismi ja toote turustamisest teavitamine

(1) Pärast geneetiliselt muundatud organismi või toote turustamist esitab loa omaja Keskkonnaministeeriumile geneetiliselt muundatud organismi või toote keskkonnaseire aruande, mille sisu nõuded ja esitamise korra kehtestab keskkonnaminister määrusega.

(2) Kui enne või pärast turustamisloa saamist on taotluse esitaja saanud uusi andmeid ohu kohta, mida geneetiliselt muundatud organism või toode võib tekitada inimese tervisele või keskkonnale, peab ta viivitamata sellest teavitama Keskkonnaministeeriumi ning võtma tarvitusele vajalikud tervise- ja keskkonnakaitsemeetmed. Keskkonnaministeerium avalikustab teabe vähemalt ühes üleriigilise levikuga ajalehes. Keskkonnaministeeriumile esitatava ja avalikustatava teabe sisule esitatavad nõuded kehtestab keskkonnaminister määrusega.

§ 24. Toote pakendamine ja märgistamine

(1) Toodet tohib turustada pakendatult ja märgistatult. Märgistus peab olema visuaalselt hästi nähtav ja selgelt arusaadav. Toote turustamisel peavad tootega kaasas olema saatedokumendid, milles märgitakse geneetiliselt muundatud organismi ainuomane kood.

(2) Toote pakendil olev märgistus peab sisaldama vähemalt järgmist teavet:

- 1) toote kaubanime;
- 2) teksti „Toode sisaldab geneetiliselt muundatud organisme”;
- 3) tootes oleva geneetiliselt muundatud organismi nimetust;
- 4) toote turustamise eest vastutava isiku nime ja aadressi;
- 5) viidet täiendava teabe saamise võimaluste kohta.

(3) [Kehtetu -RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

(4) Toodetele, mille korral ei saa välistada Euroopa Liidus heakskiidetud geneetiliselt muundatud organismide juhuslikke või tehniliselt vältimatuid jälgi, võib kehtestada alammäära, millest väiksemate väärtuste korral kõnealuseid tooteid ei märgistata. Euroopa Komisjon määrab alammäärad, võttes arvesse nõukogu otsuses 1999/468/EÜ, millega kehtestatakse komisjoni rakendusvolituste kasutamise menetlused (EÜT L 184, 17.7.1999, lk 23–26), sätestatut.
[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

§ 25. Turustamisloa muutmise ja selle kehtetuks tunnistamine

(1) Keskkonnaminister muudab turustamisloa tingimusi või tunnistab turustamisloa kehtetuks geenitehnoloogiakomisjoni ettepanekul ja turustamisloa omaja kulul tehtud riskianalüüsi põhjal, kui uute teaduslike andmete põhjal on alust arvata, et geneetiliselt muundatud organism või toode ohustab inimese tervist või keskkonda.

(1¹) Keskkonnaminister teavitab liikmesriike ja Euroopa Komisjoni käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud tegevusest, sealhulgas teabe teatavaks saamisest, mis võib tingida turustamisloa muutmise või kehtetuks tunnistamise.

[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

(2) Keskkonnaminister tunnistab turustamisloa kehtetuks, kui:

- 1) turustamisloa taotluses on esitatud valeandmeid;
- 2) turustamisloa omaja ei täida turustamisloas seatud tingimusi;
- 3) geneetiliselt muundatud organism või toode on ohtlik inimese tervisele või keskkonnale;
- 4) geneetiliselt muundatud organismi või toote turustamine ei ole kooskõlas õigusaktide nõuetega.

§ 26. Turustamisloa kehtivuse pikendamine

Turustamisloa kehtivuse pikendamise taotluse läbivaatamisele ja avalikustamisele kohaldatakse käesoleva seaduse § 15 lõiget 1, 2 ja 4 ning §-des 18–22 sätestatud ja § 16 lõike 1 alusel kehtestatud õigusakti nõudeid.

§ 27. Geneetiliselt muundatud organismi ja toote turustamise lihtsustatud kord

Kui geenitehnoloogiakomisjon leiab, et geneetiliselt muundatud organismi või toote turustamine on olnud inimese tervisele ja keskkonnale ohutu vähemalt viis aastat, võib geenitehnoloogiakomisjon teha keskkonnaministrile ettepaneku taotleda Euroopa Komisjonilt sellise geneetiliselt muundatud organismi või toote turustamise lihtsustatud korra kohaldamist.

§ 28. Geneetiliselt muundatud toit ja sööt

Toiduks või söödaks kasutatavate geneetiliselt muundatud organismide, geneetiliselt muundatud organisme sisaldava või neist koosneva toidu või sööda turustamisele kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja EL Nõukogu määrust 1829/2003/EÜ geneetiliselt muundatud toidu ja sööda kohta (ELT L 268, 18.10.2003, lk 1–23).

3¹. peatükk Geneetiliselt muundatud põllukultuuri käitlemine

[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

§ 28¹. Geneetiliselt muundatud põllukultuuri käitlemine

(1) Käitleja käitleb geneetiliselt muundatud põllukultuuri vajaliku hoolega, et vältida selle geneetilist segunemist geneetiliselt muundamata põllukultuuriga ja selle tagajärjel võimaliku kahju tekkimist.

(2) Käidelda tohib isik, kes on kantud geneetiliselt muundatud põllukultuuride asukohtade ja käitlejate andmekogusse.

(3) Enne käitlemise alustamist määrab käitleja oma ettevõttes nõuetekohase käitlemise eest vastutava isiku, kelle nimi kantakse geneetiliselt muundatud põllukultuuride asukohtade ja käitlejate andmekogusse.

(4) Geneetiliselt muundatud põllukultuuri käitlemisel järgitakse:

- 1) kasvatusvahemaa nõuet;
- 2) kasvatamise ajavahemiku nõuet;
- 3) veonõudeid;
- 4) ladustamise nõudeid;
- 5) nõuet eemaldada järelkultuuri põllult eelkultuurina kasvatatud geneetiliselt muundatud põllukultuurist tärnanud taimed liigiti ettenähtud kasvatamise ajavahemiku jooksul enne, kui nimetatud tärkamisjärgus isekülvanud taimed on hakanud tootma õietolmu, elujõulisi seemneid või muud paljundusmaterjali;
- 6) tootmisel kasutatavate seadmete ja tehnika puhastamise nõuet.

(5) Geneetiliselt muundatud põllukultuuri käitlemise täpsustatud nõuded kehtestab põllumajandusminister määrusega.

[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

§ 28². Geneetiliselt muundatud põllukultuuri käitlemise koolitus

(1) Geneetiliselt muundatud põllukultuuri käitlemise eest vastutav isik ja geneetiliselt muundatud põllukultuuri käitlemisega tegeleva ettevõtte töötaja peavad olema läbinud geneetiliselt muundatud põllukultuuri käitlemise koolituse ja neil peab olema koolituse läbimist tõendav tunnistus.

(2) Koolituse läbimist tõendav tunnistus kehtib viis aastat. Kui käitlemise eest vastutav isik ja geneetiliselt muundatud põllukultuuri käitlemisega tegeleva ettevõtte töötaja osalevad tunnistuse kehtivusaja jooksul Põllumajandusameti korraldatavatel täiendkoolitustel, siis pikeneb koolituse läbimist tõendava tunnistuse kehtivusaeg kehtivusaja lõppedes sellele järgneva viie aasta võrra.

(3) Geneetiliselt muundatud põllukultuuri käitlemise koolituse programmi, tunnistuse saamiseks esitatavad nõuded, tunnistuse andmise korra ning täiendkoolituse sageduse [kehtestab põllumajandusminister määrusega](#). [RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

§ 28³. Geneetiliselt muundatud põllukultuuride asukohtade ja käitlejate andmekogu

(1) Geneetiliselt muundatud põllukultuuride asukohtade ja käitlejate andmekogu (edaspidi *andmekogu*) on Vabariigi Valitsuse asutatud riiklik andmekogu, kus töödeldakse andmeid geneetiliselt muundatud põllukultuuride asukohtade ja käitlejate ning nende tegevusvaldkondade kohta eesmärgiga pidada nende üle arvestust ning tagada tõhus järelevalve.

(2) Andmekogu pidamise põhimääruse [kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega](#).

(3) Andmekogu vastutav töötaja on Põllumajandusministeerium ning volitatud töötaja Põllumajandusamet.

(4) Andmekogusse kantud andmete õigsuse eest vastutab käitleja, välja arvatud andmete andmekogusse kandmisel tehtud vigadest tulenevad ebaõiged andmed. Andmekogusse kande tegemise aluseks olnud andmete muutmisest teatab käitleja volitatud töötajale kirjalikult kümne tööpäevajooksul andmete muutmise päevast arvates.

(5) Põllumajandusamet teeb andmekogusse kandmise otsuse ja kannab geneetiliselt muundatud põllukultuuri käitleja andmed andmekogusse geneetiliselt muundatud põllukultuuride käitlemise koolituse läbimist tõendava tunnistuse ja asjakohase taotluse esitamise korral.

(6) Käitleja esitab iga aasta hiljemalt üks kuu enne geneetiliselt muundatud põllukultuuri kasvatamise alustamist andmekogu volitatud töötajale andmed geneetiliselt muundatud põllukultuuri, selle kasvatamise aja ja põllu kohta.

(7) Põllumajandusamet võib käitleja andmekogust välja arvata, kui käitleja on käesoleva seaduse sätete korduva rikkumise tagajärjel põhjastanud geneetiliselt muundatud põllukultuuri levimise või on tekitanud sellise ohu.

(8) Geneetiliselt muundatud põllukultuuride asukohtade ja käitlejate andmekogusse kandmiseks esitatava taotluse sisu- ja vorminõuded, taotluse menetlemise korra ning taotlusele lisatavate dokumentide loetelu [kehtestab põllumajandusminister määrusega](#). [RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

§ 28⁴. Teavitamine

(1) Geneetiliselt muundatud põllukultuuri kasvatada sooviv isik teavitab kirjalikult vähemalt kolm kuud enne kasvatamise alustamist teavitushahemaa piiresse jäävate põldude valdajaid geneetiliselt muundatud põllukultuuri kasvatamise kavatsusest. Teavitushahemaa ulatus on kahekordne kasvatusvahemaa ulatus, mille piiresse jäävate põldude valdajaid käitleja teavitab geneetiliselt muundatud põllukultuuri kasvatamise kavatsusest.

(2) Geneetiliselt muundatud põllukultuuri kasvatada sooviv isik, kelle põllu kasvatusvahemaa piiresse jääb teisi põlde, mille valdajad kavatsevad kasvatada kasvatusvahemaa piiresse jääval põllul samast liigist geneetiliselt muundamata põllukultuuri või muust taimeliigist põllukultuuri, mis on sellega ristumisvõimeline, võib alustada geneetiliselt muundatud põllukultuuri kasvatamist ainult nimetatud põldude valdajatega kirjaliku kokkuleppe saavutamise korral. Kasvatusvahemaa on käesoleva seaduse § 28¹ lõike 4 punktist 1 lähtuvalt kehtestatud vähim lubatud kaugus geneetiliselt muundatud põllukultuuri põllu servast tavapärasel või mahepõllumajanduslikul meetodil kasvatatava sama või muu taimeliigi, mis on sellega ristumisvõimeline, põlluni.

(3) Geneetiliselt muundatud põllukultuuri kasvatamisest teavitamiseks esitatava teatise sisu- ja vorminõuded, teavitushahemaa ulatuse ning teatisele lisatavate dokumentide loetelu [kehtestab põllumajandusminister määrusega](#).

(4) Isik, kellele kuuluval maal on kasvatatud geneetiliselt muundatud põllukultuuri, teavitab käesoleva seaduse § 28¹ lõike 4 punktis 2 sätestatud nõude kehtivuse ajal maa müügi, rentimise või muul viisil ülemineku korral nimetatud maa omandajat või valduse saajat enne omandamist või valduse üleminekut kirjalikult geneetiliselt

muundatud põllukultuuri kasvatamisest. Eespool nimetatud nõude kehtivuse ajal on omandajal ja valdajal kohustus järgida § 28¹ lõike 4 punktis 5 kehtestatud nõuet.

(5) Geneetiliselt muundatud põllukultuuri kasvatada sooviv isik teavitab kirjalikult geneetiliselt muundatud põllukultuuri käitlemise kavatsusest mesila omanikku, kes on avaldanud soovi, et teda teavitataks, kui mesila asub kuni kolme kilomeetri kaugusel põllust, kus geneetiliselt muundatud põllukultuure kavatakse kasvatada. [RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

4. peatükk

GENEETILISELT MUUNDATUD ORGANISMI ANDMED

§ 29. Andmete säilitamine ja käsitlemine ärisaladusena

(1) Geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimise ja geneetiliselt muundatud organismi või toote turustamise taotluses esitatud andmeid hoitakse keskkonnaregistris.

(2) Taotluse esitaja võib taotluses teha põhjendatud ettepaneku osa andmete käsitlemiseks ärisaladusena.

(3) Keskkonnaminister otsustab, missuguseid andmeid hoitakse ärisaladusena, ning teavitab vastuvõetud otsusest taotluse esitajat. Andmed, mille keskkonnaminister on ärisaladuseks tunnistanud, ei ole avalikud ka juhul, kui taotluse esitaja võtab taotluse tagasi.

(4) Keskkonnaminister ei tohi käsitleda ärisaladusena järgmisi andmeid:

1) geneetiliselt muundatud organismi üldist kirjeldust, taotluse esitaja nime ja aadressi, organismi keskkonda viimise eesmärki, kohta ja aega ning kavandatavat kasutusviisi;

2) geneetiliselt muundatud organismi seiremeetodit ja -kava ning tegevust õnnetusjuhtumi korral;

3) keskkonnariski hindamise teavet.

[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

(5) Koolituse läbimist tõendavate tunnistuste ja nende andmise aluseks olnud dokumentide andmeid säilitab Põllumajandusamet andmekogus kümme aastat geneetiliselt muundatud põllukultuuri käitlemiseks taotluse esitamise päevast arvates.

[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

(6) Käitleja peab käitlemise nõuete täitmise üle täpset arvestust. Käitlemisega ja sellest teavitamisega seotud dokumente säilitatakse vähemalt kümme aastat.

[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

§ 30. Teabevahetus ja konsulteerimine Euroopa Komisjoniga

Keskkonnaminister kehtestab määrusega korra, mis reguleerib geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimisega ja geneetiliselt muundatud organismi või toote turustamisega seonduva teabe vahetamist ja konsulteerimist Euroopa Komisjoniga.

5. peatükk

JÄRELEVALVE JA KAHJU HÜVITAMINE

[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

§ 31. Järelevalve

(1) Järelevalvet käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuete täitmise üle teostab Keskkonnainspeksioon keskkonnajärelevalve seaduses sätestatud korras, välja arvatud käesoleva paragrahvi lõigetes 2–6 sätestatud juhtudel.

[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

(2) Geneetiliselt muundatud taimesortide kasutamise, põllu- ja aiakultuuride liikide geneetiliselt muundatud organisme sisaldava või neist koosneva seemne ja paljundusmaterjali ning metsataimede geneetiliselt muundatud organisme sisaldava või neist koosneva kultiveerimismaterjali turustamisotstarbelise tootmise ja pakendamise, samuti nimetatud materjali turustamise, impordi ja ekspordi üle teostavad järelevalvet Põllumajandusamet ning Keskkonnaamet taimede paljundamise ja sordikaitse seaduses sätestatud korras, arvestades käesoleva seaduse nõudeid.

[RT I 2009, 34, 224- jõust. 01.01.2010]

(3) Geneetiliselt muundatud organisme sisaldava või neist koosneva taimekaitsevahendi üle teostab järelevalvet Põllumajandusamet taimekaitseaduses sätestatud korras, arvestades käesoleva seaduse nõudeid.
[RT I 2009, 34, 224- jõust. 01.01.2010]

(4) Geneetiliselt muundatud organisme sisaldava või neist koosneva väetise üle teostavad järelevalvet Põllumajandusamet, Maksu- ja Tolliamet ning Tarbijakaitseamet väetiseaduses sätestatud korras, arvestades käesoleva seaduse nõudeid.
[RT I 2009, 34, 224- jõust. 01.01.2010]

(5) Geneetiliselt muundatud organisme sisaldava või neist koosneva toidu üle teostavad järelevalvet Veterinaar- ja Toiduamet, ning Tarbijakaitseamet toiduseaduses sätestatud korras, arvestades käesoleva seaduse nõudeid.
[RT I 2007, 22, 114- jõust. 01.07.2007]

(6) Geneetiliselt muundatud organisme sisaldava või neist koosneva sööda üle teostab järelevalvet Veterinaar- ja Toiduamet söödaseaduses sätestatud korras, arvestades käesoleva seaduse nõudeid.
[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

(7) Käitlemise nõuete täitmise üle teostab järelevalvet Põllumajandusamet.
[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

(8) Järelevalvet teostaval isikul on õigus käesoleva seaduse täitmise tagamiseks teha ettekirjutusi. Ettekirjutuse täitmata jätmisel võib rakendada sunnivahendeid asendustäitmise ja sunniraha seaduses sätestatud korras. Sunniraha ülemmäär on 13 000 eurot.
[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 01.01.2011]

§ 32. Kahju hüvitamine ja heastamine

(1) Käitleja hüvitab geneetiliselt muundatud põllukultuuri käitlemisega tekitatud kahju Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1829/2003 kehtestatud piirmäära ületamise korral.

(2) [Kehtetu -RT I, 17.12.2010, 19- jõust. 01.01.2011]

(3) Keskkonnasaastuse likvideerimise tulemuslikkust hindab keskkonnaminister saastuse põhjustaja kulul.
[RT I, 18.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

5¹. peatükk VASTUTUS

[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

§ 33. Geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimise ja turustamise nõuete rikkumine

(1) Geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimise või geneetiliselt muundatud organismi või toote turustamise nõuete rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 32 000 eurot.
[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 01.01.2011]

§ 33¹. Geneetiliselt muundatud põllukultuuri käitlemise nõuete rikkumine

(1) Geneetiliselt muundatud põllukultuuri käitlemise nõuete rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 3200 eurot.
[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 01.01.2011]

§ 34. Geneetiliselt muundatud organismi ja toote pakendamise ning märgistamise nõuete rikkumine

(1) Geneetiliselt muundatud organismi või toote pakendamise või märgistamise nõuete rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 6400 eurot.
[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 01.01.2011]

§ 34¹. Geneetiliselt muundatud põllukultuuri kasvatamisest teavitamise kohustuse rikkumine

(1) Geneetiliselt muundatud põllukultuuri kasvatamise kavatsusest või kasvatamisest põllu valdaja, maa omandaja või valduse saaja või mesila omaniku teavitamata jätmise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 13 000 eurot.

[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 01.01.2011]

§ 34². Loa taotleja või loa omaja teavitamiskohustuse rikkumine

(1) Loa taotleja või loa omaja teavitamiskohustuse rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 13 000 eurot.

[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 01.01.2011]

§ 35. Menetlus

(1) Käesoleva seaduse §-des 33–34²sätetatud väärtegade menetlemisele kohaldatakse karistusseadustiku üldosa ja vääртеomenetluse seadustiku sätteid.

(2) Käesoleva seaduse §-des 33–34²sätetatud väärtegade kohtuvälised menetlejad on vastavalt oma pädevusele Keskonnainspeksioon, Põllumajandusamet, Veterinaar- ja Toiduamet, Tarbijakaitseamet ning Maksu- ja Tolliamet.

[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]

6. peatükk RAKENDUSSÄTTED

§ 36. Seaduse rakendamine

Geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimise ja geneetiliselt muundatud organismi või toote turustamise taotluses esitatud andmeid hoitakse kuni keskkonnakaitse valdkonda käsitlevate andmekogude keskkonnaregistrisse koondamiseni Keskkonnaministeeriumis riigiasutuse andmekoguna.

§ 37.–§ 40.[Käesolevast tekstist välja jäetud.]

§ 41. Seaduse jõustumine

Käesolev seadus jõustub 2004. aasta 1. mail.

¹ Euroopa Parlamendi ja EL Nõukogu direktiiv 2001/18/EÜ geneetiliselt muundatud organismide tahtliku keskkonda viimise kohta ja EL Nõukogu direktiivi 90/220/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 106, 17.04.2001, lk 1–38) ning Euroopa Komisjoni soovitus 2010. aasta 13. juulist suuniste kohta samaaegse viljelemise riiklike meetmete väljatöötamiseks, et vältida GMO-de tahtmatut sattumist tavapärastesse ja mahepõllunduskultuuridesse (ELT C 200, 22.7.2010, lk 1–5).

[RT I, 08.11.2010, 1- jõust. 18.11.2010]